

RAPPORT

Verkiezingen Europees Parlement 2024

Publyon

10 juni 2024

Introductie

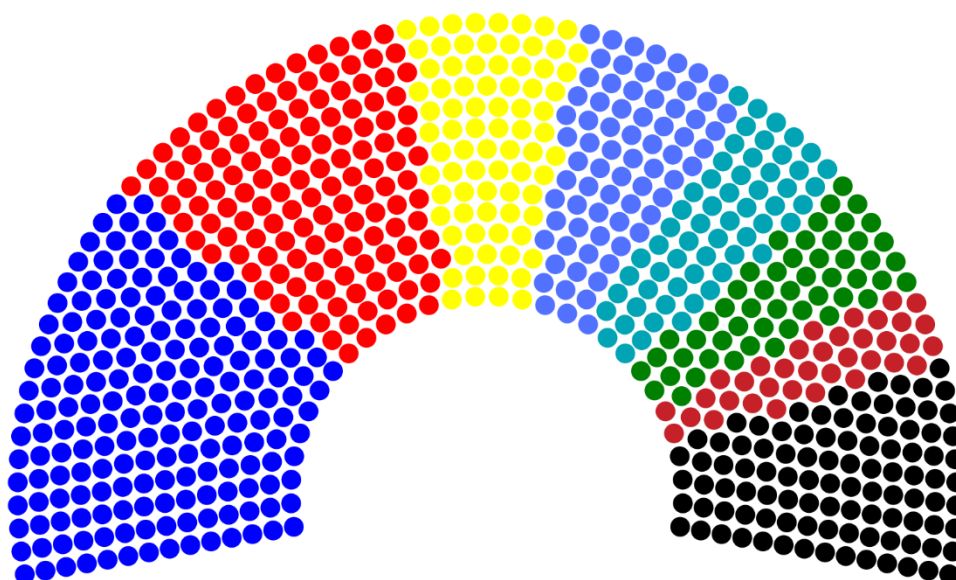
Tussen 6 en 9 juni brachten miljoenen Europese burgers hun stem uit om hun **vertegenwoordigers te kiezen** voor de volgende wetgevende cyclus, die loopt van 2024 tot 2029. De Europese verkiezingen van dit jaar vonden plaats in een **context die werd gekenmerkt door ingrijpende veranderingen**: de oorlog in Oekraïne, de COVID-19-pandemie, een golf van boerenprotesten, een migratiecrisis en een digitale revolutie gedreven door AI. Na vijf jaar waarin de **groene en digitale transitie** de belangrijkste prioriteiten waren, waren het **stimuleren van het Europese concurrentievermogen en het waarborgen van de territoriale en economische veiligheid** nu de belangrijkste verkiezingsthema's.

In de nasleep van de verkiezingen en in een zeer onzekere wereld die worstelt met polarisatie en de opkomst van desinformatie, staat de EU op een **kruispunt**. De komende maanden zullen **cruciaal blijken voor de interne dynamiek en de internationale positionering van het blok**. In dit rapport vindt u een uitgebreid overzicht van de **verkiezingsuitslagen**, hun **impact op Europese politieke groeperingen**, toekomstige **coalitiescenario's** en de belangrijkste kandidaten voor het **voorzitterschap van de Europese Commissie**.

Aan het einde van dit rapport vindt u een **tijdslijn** met de belangrijkste data in het Europese landschap na de verkiezingen, aangevuld met **acties die uw organisatie kan ondernemen** om voordeel te halen uit deze unieke context.

Belangrijkste conclusies

De afgelopen dagen zijn de stembiljetten van miljoenen Europese burgers verzameld. Deze stemmen zullen de **volgende 720 leden van het nieuwe Europees Parlement** (MEP's) bepalen, die elk een verscheidenheid aan politieke, regionale en ideologische perspectieven vertegenwoordigen. De resultaten zijn nog niet definitief; toch zullen ze sterk lijken op de definitieve resultaten die in de komende dagen worden verwacht. Op basis van de huidige beschikbare resultaten vindt u hieronder een overzicht¹ van de **zetelverdeling** in het Europees Parlement, gevolgd door de **vijf belangrijkste conclusies**.

Groep	Zetels vóór verkiezingen	2024 verkiezingsuitslag	Zetelwijziging
● Fractie van de Europese Volkspartij (EVP)	176	185	↑ 9
● Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten (S&D)	139	137	↓ 2
● Renew Europe (RE)	102	80	↓ 22
● Europese Conservatieven en Hervormers (ECR)	69	73	↑ 4
● Identiteit en Democratie (ID)	49	58	↑ 9
● De Groenen/Vrije Europese Alliantie (Groenen/EVA)	71	52	↓ 19
● Links Fractie in het Europees Parlement (GUE/NGL)	37	36	↓ 1
● Niet-ingeschrevenen	62	99	↑ 37

Bron: <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/european-parliament-election/>

¹ Niet-ingeschrevenen en niet-aangesloten partijen zullen in onze briefing als één groep worden geanalyseerd. Over het lot van deze leden zal in de komende weken worden beslist.

1 Verschuiving naar rechts, maar centrum houdt stand

De belangrijkste vraag in de aanloop naar deze verkiezingen: hoe groot zou de verschuiving naar rechts in het Europees Parlement zijn? Het antwoord is: substantieel. Extreem-rechtse partijen in lidstaten zoals Duitsland, Frankrijk, Nederland en België boekten grote winst. De Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) en de extreem-rechtse Identiteit en Democratie-groep (ID) wonnen allebei zetels en zouden er na de verkiezingen nog verschillende nieuwe nationale partijen bij kunnen krijgen. Tegelijkertijd hebben de drie centrumfracties (EVP, S&D en Renew), die in de vorige zittingsperiode regelmatig meerderheden vormden en de meeste belangrijke wetgeving goedkeurden, nog steeds een relatief comfortabele meerderheid.

2 Von der Leyen doet handreiking naar centrum, EVP wint

Ondanks de winst van extreem-rechts heeft de centrumrechtse Europese Volkspartij (EVP) een belangrijke overwinning behaald en haar aandeel vergroot tot 185 zetels. In een reactie op de resultaten gaf de huidige voorzitter van de Europese Commissie en hoofdkandidaat van de EVP, Ursula von der Leyen, te kennen dat ze de Socialisten & Democraten (S&D) en Renew Europe de hand wil reiken om aan het hoofd van de Commissie te blijven. Ze lijkt er dus voor te kiezen om goedkeuring te zoeken door het midden. Dat betekent niet dat von der Leyen nu kan rusten, want er kunnen enkele tegenstemmingen of onthoudingen binnen de drie fracties worden verwacht - het Franse EVP-lid Les Républicains (zes zetels) kondigde in maart bijvoorbeeld al aan van der Leyen niet te zullen steunen. Allianties moeten misschien verder reiken dan de drie grote centristische fracties. Steun zoeken bij de Groenen kan echter het risico met zich meebrengen dat von der Leyen conservatieven uit haar eigen EVP van zich vervreemdt. Steun zoeken bij ECR zal daarentegen S&D en Renew afschrikken. De resultaten maken von der Leyen daarom de favoriet voor het voorzitterschap van de Commissie, maar ze zal nog moeten manoeuvreren.

3 Rechtse supergroep: niet onmogelijk, maar moeilijk

In de aanloop naar de verkiezingen heeft Marine Le Pen – nationaal leider van de extreemrechtse partij Rassemblement National (onderdeel van de ID-groep), die de grootste nationale partij in het nieuwe Europees Parlement zou worden – een fusie van de ID- en ECR-fracties voorgesteld aan de Italiaanse premier Giorgia Meloni. Le Pen's oproep werd later herhaald door de Hongaarse premier Viktor Orbán, wiens Fidesz-partij momenteel deel uitmaakt van de niet-ingeschreven leden van het Europees Parlement. Met deze verkiezingsuitslag zou een gecombineerde rechtse tot extreemrechtse fractie met gemak het op één na grootste politieke blok in de partij worden, en daarmee een belangrijke speler in Europa kunnen worden.

Hoewel de twee groepen op één lijn zitten op gebieden als migratie en klimaat, moeten er nog grote hindernissen worden genomen voordat de twee zich kunnen verenigen. Het grootste twistpunt: steun voor Oekraïne - een punt waarover niet onderhandeld kan worden door de EVP als ze met zo'n groep zou samenwerken. Terwijl het grootste deel van de ECR-groep de oorlog van Rusland tegen Oekraïne sterk veroordeelt, is de ID verdeeld. ECR is ook kritischer over China dan ID.

4 Verliezers: Groenen, Macron, Scholz

Waar rechts terrein won, beleefden de Groenen en Liberalen een zware verkiezingsnacht; ze verloren de meeste zetels. De Franse president Emmanuel Macron (Renew) kreeg een grote tegenslag te verwerken – Le Pen's Rassemblement National won meer dan twee maal zoveel zetels. Ondanks dat Macron president blijft en zijn zetel in de Raad van de EU behoudt, zal hij met een mogelijke verschuiving van het Franse parlement naar rechts compromissen moeten sluiten over zijn pro-EU-agenda.

Zoals verwacht leden de Groenen aanzienlijke verliezen, vooral door terrein te verliezen in Duitsland, waar hun rol in een impopulaire coalitieregering naast SPD (S&D) en FDP (Renew) hen pijn heeft gedaan. De SPD van kanselier Olaf Scholz leed ook aanzienlijke verliezen. Nu

de leiders van de twee grootste lidstaten, Frankrijk en Duitsland, zijn verslagen, kan er een leiderschapsvacuüm ontstaan in de Europese Raad.

5 Opkomst blijft stabiel

Het Europees Parlement schatte de opkomst voor de verkiezingen zondagavond op ongeveer 51%, iets hoger dan de 50,66% in 2019. Duitsland, Frankrijk en Nederland zagen allemaal een stijging van de opkomst, terwijl er in Italië, Spanje en Zweden minder kiezers naar de stembus gingen. De opkomst was het hoogst in België, waar stemmen verplicht is en waar federale en regionale verkiezingen tegelijkertijd plaatsvonden. De lichte stijging ten opzichte van 2019 - de Europese verkiezingen met de hoogste opkomst sinds 1994 - laat zien dat het bewustzijn van het belang van de EU toeneemt. Tegelijkertijd bleven verkiezingscampagnes vaak draaien om nationale politieke figuren en thema's.

Politieke groepen

Het Europese politieke landschap bestaat momenteel uit **zeven politieke groepen**. Elke groep verenigt nationale partijen die dezelfde politieke standpunten delen. In de nasleep van de verkiezingen zullen de nationale politieke partijen **hun gekozen leden van het Europees Parlement bevestigen**, die zich **zullen aansluiten bij één van de zeven politieke groepen**.

Deze discussieperiode loopt van 18 juni tot 3 juli. Sommige nationale politieke partijen zijn **bij geen enkele fractie aangesloten**. Hun gekozen leden van het Europees Parlement kunnen nog steeds zitting nemen in het Europees Parlement als **niet-ingeschrevenen (NI)**. Hieronder volgt een analyse van de belangrijkste resultaten per politieke groep.

ZETELS BEHAALD:

185

ZETELS TOEGENOMEN: 9

Europese Volkspartij (EVP)

Traditionele centrumrechtse partij met pro-EU standpunten

Analyse: De EVP is de duidelijke winnaar, met 185 zetels en opnieuw de grootste fractie van het Europees Parlement. Traditioneel vormde de EVP een meerderheid met S&D en Renew, maar nu is het aan de EVP om te beslissen of ze naar meerderheden wil streven over rechts of links. Met de huidige resultaten zouden deze drie meer dan 400 zetels hebben - 361 zijn er nodig voor een meerderheid. Op bepaalde punten zou de EVP ervoor kunnen kiezen om samen te werken met rechts, wat de relatie met de centrum- en groene partijen zou kunnen schaden.

Deze overwinning brengt de huidige voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, in een goede, maar niet definitieve, positie om een tweede termijn aan te blijven. De EVP heeft gewonnen in landen als Duitsland, Spanje, Finland, Griekenland en Nederland. Ze moet nu ook beslissen welke nationale partijen ze in haar groepering wil opnemen. Nieuwe partijen zoals NSC en de BBB in Nederland

willen lid worden van de familie, maar het valt nog te bezien of ze geaccepteerd zullen worden.

ZETELS BEHAALD:

137

ZETELS AFGENOMEN: 2

Socialisten & Democraten (S&D)

Traditioneel centrumlinks blok, overwegend pro-EU

Analyse: In een politiek landschap dat gekenmerkt wordt door de voorspelde verschuiving naar rechts, is S&D erin geslaagd om stabiel te blijven. Hierdoor blijven de Europese sociaaldemocraten stevig op de tweede plaats staan, maar met een zetelaantal dat onvoldoende is om het resultaat van de EVP naar een gezamenlijke meerderheid te tillen.

Het algemene gevoel in de fractie is gemengd. De SPD van bondskanselier Olaf Scholz leed een groot verlies en kreeg een historisch dieptepunt van 14% van de stemmen. In Spanje bleef de PSOE van premier Sanchez stabiel, ondanks de tweede plaats, terwijl de PD van Italië drie zetels winst boekte. De Groenlinks-PvdA-coalitie van Frans Timmermans werd de grootste in Nederland, maar zal de leden van het Europees Parlement verdelen tussen de Groenen/EVA en S&D.

renew
europe.

ZETELS BEHAALD:

80

ZETELS AFGENOMEN: 22

Renew Europe (RE)

Liberaal pro-Europese partij, opvolger van ALDE

Analyse: Renew was vroeger de zogenaamde 'kingmaker'-partij en gaf de doorslag tussen de twee grootste fracties (EVP en S&D). Door het verlies van zetels zal hun macht in het volgende Europees Parlement afnemen. In plaats daarvan zal de EVP meer flexibiliteit hebben in het zoeken naar meerderheden over het centrum en links of over rechts.

Nadat de Renaissance-partij van Emmanuel Macron een enorme klap kreeg en slechts 14,5% van de Franse stemmen haalde (minder dan de helft van de 31,5% van de extreemrechtse French National Rally), ontbond hij de Nationale Assemblee en riep hij op tot vervroegde verkiezingen. De Belgische premier de Croo zag zijn Open Vld sterk verliezen in de nationale verkiezingen. De Spaanse partij Ciudadanos verloor al haar zeven zetels, samen met andere verliezen in Denemarken, Estland, Duitsland en Roemenië.

De leiders van de Renew zullen nog beslissen of de Nederlandse centrumrechtse VVD-partij binnen de groep kan blijven, gezien hun beslissing om toe te treden tot de nieuwe extreemrechtse coalitieregering in Nederland. Met de nieuwe politieke realiteit kan het voor Renew, dat elke zetel kan gebruiken, lastig zijn om de VVD te verdringen.

ZETELS BEHAALD:

73

ZETELS TOEGENOMEN: 4

Europese Conservatieven & Hervormers (ECR)

Rechtse, enigszins eurosceptische en antifederalistische politieke groepering

Analyse: Of de conservatieve rechtervleugel ECR zou meeliften op de rechtse golf, was een vraag die bij velen leefde voor de verkiezingen. Met vier zetels winst en nu in totaal 73 zetels, kunnen ze zichzelf tot de winnaars rekenen, zij het bescheidener dan verwacht. De afgelopen maanden heeft de Italiaanse Premier Giorgia Meloni zichzelf strategisch gepositioneerd in Europa en op het internationale toneel, waarbij ze opriep tot nauwere samenwerking met de EVP en vaak de toon van de groep bepaalde. Het doel was om van de ECR een levensvatbaar rechts alternatief te maken op belangrijke beleidsterreinen, hoewel Meloni's hoop om van de partij de derde grootste te maken, niet is uitgekomen.

De politieke partij Broeders van Italië van premier Giorgia Meloni wonnen in Italië ruimschoots en behaalden 24 zetels. Samen met de Poolse Donald Tusk (20 zetels voor de EVP) is zij één en van de weinige regeringsleiders in de EU die een grote overwinning boekt. In België werd de nationalistisch-rechtse Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) de grootste partij met 25,6% van de Vlaamse stemmen. In Polen slaagde PiS er niet in de grootste te worden, maar behaalde als nog 20 zetels.

ZETELS BEHAALD:

58

ZETELS TOEGENOMEN: 9

Identiteit & Democratie (ID)

Nationalistische, rechtse en eurosceptische politieke groepering

Analyse: In de afgelopen weken waren veel ogen gericht op de extreemrechtse ID-groep. Met peilingen die een duidelijke verschuiving naar rechts aangaven en na de overwinning van de extreemrechtse PVV-partij van Geert Wilders bij de Nederlandse nationale verkiezingen van 2023, was de vraag of dit bevestigd zou worden. Hoewel de groei van de ID-groep gematigd lijkt met slechts negen zetels winst, is het belangrijk om je niet te laten misleiden door alleen de cijfers: de Duitse AfD-partij werd officieel uit de groep gezet, wat het moeilijk maakte om een verpletterende overwinning te behalen. Over het algemeen heeft extreemrechts duidelijk terrein gewonnen, zowel binnen als buiten ID.

De grote overwinning van Marine Le Pen's Rassemblement National betekent dat Frankrijk het grootste aantal EP-leden levert aan de ID, in totaal 30. De PVV van Wilders zag ook een grote overwinning, met zes zetels (vijf nieuwe EP-leden). Daarnaast boekten Oostenrijk en België sterke extreemrechtse winsten. Samen met de ECR zullen beide hardrechtse partijen in totaal 131 EP-leden hebben. Eén grote vraag blijft: zal extreemrechts in Europa, traditioneel sterk verdeeld over verschillende onderwerpen, in staat zijn om zich te consolideren en te organiseren om een groep te vormen die invloedrijk kan zijn bij het vormgeven van beleid?

ZETELS BEHAALD:

52

ZETELS AFGENOMEN: 19

De Groenen/EVA

Partijgroep bestaande uit de Groene en Piratenpartijen en onafhankelijke EP-leden, evenals EP-leden van de Europese Vrije Alliantie (EVA) die stateloze naties, regio's en minderheden vertegenwoordigen en opkomen voor het recht op zelfbeschikking.

Analyse: Samen met Renew kunnen de Groenen worden bestempeld als de grootste verliezers van de verkiezingen, met een verlies van negentien zetels. De uitvoering van de Europese Green Deal, het vlaggenschip van de voormalige Europese Commissie en het Europees Parlement, zal onder druk komen te staan door de opkomst van rechtse en extreemrechtse groepen. Tijdens de afgelopen zittingsperiode hadden de Groenen een krachtige onderhandelingspositie en voegden ze vaak hun stem toe om werkbare meerderheden in het Europees Parlement te vinden. Ze kunnen die rol nog steeds spelen door het compenseren van rebellerende EVP-conservatieven om ambitieuzer klimaatbeleid door te voeren. Tegelijkertijd zal hun macht om dit te doen minder groot zijn.

Een groep die vaak niet bijzonder verenigd is, blijft het de vraag of ze zullen splinteren of niet. Het gerucht gaat dat de pan-Europese partij Volt, die naar verwachting aanzienlijk zal groeien en zetels wint in Duitsland en Nederland, al overweegt om van de Groenen naar Renew over te stappen. In Duitsland leden de Groenen een verlies, wat lijkt op een grote kritiek op de Regering-Scholz. Echter, kleinere winsten in landen zoals Nederland en Denemarken verzachten de klap enigszins.

ZETELS BEHAALD:

36

ZETELS AFGENOMEN: 1

Europees Verenigd Links (GUE/NGL)

Links georiënteerde groep bestaande uit socialistische en communistische politieke partijen

Analysis: Hoewel de linkse groep vrij stabiel is gebleven, zetten de algemene daling van de linkse partijen en de opkomst van extreemrechts een negatief precedent voor ambitieuze milieubeleidsmaatregelen. Als een van de kleinere politieke groeperingen moet de linkse groep samenwerken met andere groepen zoals de Groenen/EVA om haar stem te laten horen.

De linkse groep heeft zetels gewonnen in Frankrijk, waar de extreemlinkse partij France Insoumise succesvol was, en ook vier zetels gewonnen in Griekenland via de partij SYRIZA. Ten slotte heeft de partij Podemos in Spanje twee zetels bemachtigd. In Duitsland daarentegen leed de linkse groep aan verlies van invloed, grotendeels vanwege het vertrek van Sarah Wagenknecht uit Die Linke om haar eigen partij te beginnen; zij behaalde zes zetels vergeleken met de vier van Die Linke.

ZETELS BEHAALD:

99

ZETELS TOEGENOMEN: 37

Niet-ingeschrevenen (NI)

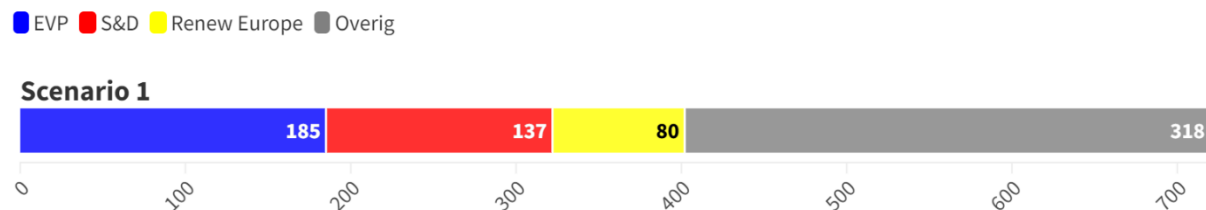
Geen verenigde politieke groep, maar een categorie voor EP-leden die niet aangesloten zijn bij één van de bovengenoemde politieke groepen.

Analyse: 37 zetels gewonnen door 'NI' (niet-ingeschrevenen) – dit is een opvallend aantal dat uitleg vraagt. Welke partijen zitten erin en waarom zijn ze zo gegroeid? 'NI' is een verzamelterm voor partijen of individuele EP-leden die om verschillende redenen niet zijn aangesloten bij een politieke familie. Sinds een paar jaar accumuleren hier echter een aantal hardrechtse partijen.

Het meest significant is de Fidesz-partij van de Hongaarse premier Viktor Orbán, die 'NI' is sinds de uitsluiting door de EVP. Ondanks afnemende steun levert zijn partij nog steeds elf zetels aan het Europees Parlement. De nieuwste toevoeging aan ID: Alternative für Deutschland (AfD) won maar liefst 15 zetels ondanks hun verwijdering uit de ID-groep. Zes vertegenwoordigers van de Poolse Confederatie-partij en de Bulgaarse pro-Russische Revival-partij bevinden zich hier ook. Als ze besluiten om zich aan te sluiten bij de extreemrechtse ID-partij en ECR, zouden ze een rechtse 'supergroep' kunnen vormen, die de op één na grootste groep in het Europees Parlement zou worden na de EVP. Dit wordt echter niet als zeer waarschijnlijk beschouwd vanwege sterke interne verschillen over verschillende belangrijke kwesties.

Coalitiescenario's

Na de verkiezingen zullen de politieke groepen nu werken aan **het vormen van een coalitie** in het Europees Parlement om de **meerderheid van 361 zetels te bereiken**. Deze meerderheid is cruciaal in de nasleep van de verkiezingen, aangezien het Europees Parlement vervolgens met een meerderheid zal **stemmen over de volgende Voorzitter van de Europese Commissie en de nieuwe Commissarissen**. Geassocieerde groepen binnen de coalitie zullen gedurende de hele wetgevingscyclus, zij het minder formeel, verder **verbonden zijn als belangrijke bondgenoten tijdens wetgevende stemmingen**. Met een meer gefragmenteerd Europees Parlement zal het smeden van meerderheden een uitdaging worden, wat kan leiden tot langzamere wetgevingsvoortgang. **Op basis van de huidige resultaten zijn de volgende coalitiescenario's nog open:**

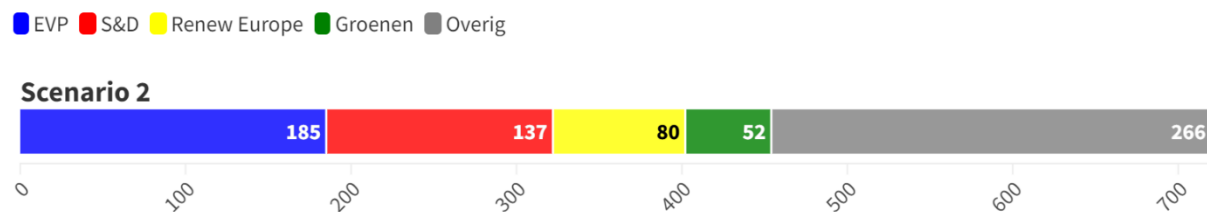
SCENARIO 1

EVP + S&D + RE (402 zetels)

Algemeen: Meest waarschijnlijke scenario. Belangrijkste pro-EU-krachten zullen zich verenigen voor cruciale stemmingen en beleidsvorming.

Beleid en besluitvorming: De grote verliezen voor de regeringspartijen van Frankrijk en Duitsland zetten de kern van het Europese project op zijn kop. Ook de resultaten van de Europese Green Deal staan op het spel. Met de verschuiving naar rechts worden meer conservatieve klimaatambities verwacht in de komende termijn. Bovendien zal de EVP druk uitoefenen op de Socialisten en de Liberalen om concessies te doen bij het opstellen van wetgeving. Daarom zullen smalle linkse meerderheden bij het aannemen van wetgeving moeilijker te bereiken zijn. Het industriebeleid wordt aangescherpt om de concurrentiepositie van de Europese industrie te handhaven. Ten slotte is het streven om samen te blijven werken met pro-Europese, pro-Oekraïense, pro-rechtsstaatgroepen.

EU-topbanen: De EVP heeft de verkiezingen gewonnen en zal de leidende kracht blijven in het Europees Parlement. Bovendien heeft de EVP gewonnen in Duitsland, Spanje, Polen, Bulgarije, Slovenië, Litouwen, Luxemburg, Cyprus, Letland, Estland, Finland, Kroatië en Griekenland. In Nederland presteerden ze beter dan verwacht. De EVP zal waarschijnlijk gaan voor de belangrijkste portefeuilles in de Europese Commissie. Hoewel de EVP goed gepositioneerd is om de steun te krijgen voor von der Leyen als voorzitter van de Europese Commissie, heeft ze slechts 10% speling om de 361 stemmen te winnen die nodig zijn voor de meerderheid. Het afwijkingpercentage bij de geheime stemming is 10%, dus ze zal de steun nodig hebben van leden van andere partijen buiten deze coalitie.

SCENARIO 2

EVP + S&D + RE + Groenen (454 zetels)

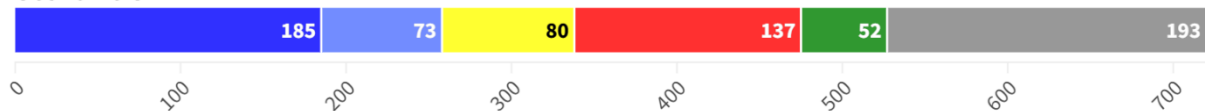
Algemeen: Mogelijk scenario. De Groenen hebben 20 zetels verloren, maar zijn bereid zich bij deze coalitie aan te sluiten om een stabiele meerderheid te verzekeren. Het is echter waarschijnlijk dat deze coalitie op basis van de situatie zal werken.

Beleid en besluitvorming: Deze coalitie stelt S&D en Renew in staat om de EVP verantwoordelijk te houden en zich te houden aan een vooraf bepaalde agenda, en zo wijzigingen in cruciale wetgeving te vermijden, zoals te zien was bij de wetgeving inzake natuurherstel en pesticideregulering aan het einde van de vorige termijn.

EU-topfuncties: Dit scenario geeft Von der Leyen een comfortabele meerderheid wanneer ze moet worden gekozen als de volgende Voorzitter van de Commissie. Met zowel Renew als de Groenen die enkele zetels hebben verloren, zou het hun mogelijkheid om compromissen te sluiten over de portefeuilles van de Europese Commissie in gevaar kunnen brengen wanneer ze deelnemen aan deze coalitie.

■ EVP ■ ECR ■ Renew Europe ■ S&D ■ Groenen/EVA ■ Overig

Scenario 3

SCENARIO 3

EVP + ECR + RE/ S&D/ Groenen/EVA

Algemeen: Onwaarschijnlijk scenario. Socialisten, Liberalen en de Groenen hebben resoluut beloofd nooit een coalitie te vormen met extreemrechtse groeperingen, waaronder de ECR.

Beleid en besluitvorming: In dit scenario zou elke poging om nieuwe wetgeving goed te keuren worden belemmerd door leden van Renew, S&D en de Groenen.

EU-topfuncties: De huidige Premier Giorgia Meloni heeft de verkiezingen in Italië gewonnen, wat betekent dat het niet onwaarschijnlijk is dat zij beloond zou worden met een topfunctie. Naast Italië heeft de ECR ook zetels gewonnen in de Tsjechische Republiek en hebben de meeste andere landen een toename gezien van ECR-zetels. Dit zal invloed hebben op de toewijzing van portefeuilles.

■ Potentiële nieuwe groep ■ ID ■ ECR ■ EVP ■ Overig

Scenario 4

SCENARIO 4 HYPOTHETISCH

Potentiële nieuwe politieke groep + ID + ECR + EVP (415 zetels)

Algemeen: De Hongaarse premier Viktor Orbán en de Franse oppositieleider van de extreemrechtse partij Marine Le Pen roepen op tot een rechtse eenheid. Aangezien het nog onduidelijk is hoe dit de rechtse groepen zal herschikken, kan een hypothetische eurosceptische meerderheidscoalitie worden bereikt door de vorming van een nieuwe politieke groepering,

bestaande uit leden van ECR, ID en NI. Bovendien zijn in totaal 99 zetels nog niet formeel geassocieerd met een Europese politieke groep. Veel van deze partijen worden als extreemrechts beschouwd en zullen waarschijnlijk aansluiten bij ECR of ID.

Beleid en besluitvorming: Onder leiding van een rechtse coalitie in het Europees Parlement worden bestaande klimaat- en energiebeleidsmaatregelen gedeeltelijk teruggedraaid. De uitvoering van de Europese Green Deal en de EU-uitbreiding worden vertraagd, terwijl harde standpunten over migratiebeleid worden geformuleerd. Zo zullen ID en de ECR de EVP de kans geven om een overeenkomst over de controversiële natuurherstelwet te blokkeren. De Europese Commissie voelt zich gedwongen om reeds gemaakte beleidskeuzes in te trekken.

EU-topbanen: ID won in Frankrijk en Oostenrijk. Er werden ook belangrijke winsten geboekt in Nederland. Bovendien behaalde de Alternative für Deutschland (AfD) de tweede plaats in Duitsland. Daarom zullen sommige portefeuilles van de Europese Commissie die verband houden met de belangrijkste electorale onderwerpen worden aangeboden aan deze lidstaten.

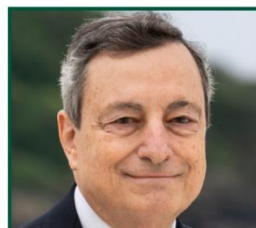
Topkandidaten

De resultaten van de Europese verkiezingen hebben een beslissende invloed op de volgende voorzitter van de Europese Commissie, die wordt gekozen door middel van een **topkandidatensysteem** (formeel bekend als het Spitzenkandidat-systeem). Door middel van dit systeem nomineert elke Europese politieke groepering een topkandidaat om voorzitter van de Europese Commissie te worden. In de praktijk wordt dit systeem echter niet altijd toegepast: de huidige voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, was bijvoorbeeld geen topkandidaat bij de vorige verkiezing.

In de afgelopen maanden hebben de meeste politieke groepen **één of meerdere top kandidaten** naar voren geschoven, met uitzondering van ECR en ID. De meest opvallende kandidaat is de **huidige voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen** (EVP). Haar kansen om herkozen te worden zijn groot, aangezien haar partij de meeste stemmen heeft behaald op basis van de huidige uitslagen. Als de EVP een coalitie vormt met S&D en Renew, zoals verwacht, zou ze een goede kans maken om de **benodigde 361 stemmen in het Europees Parlement** te halen voor een tweede termijn. Er kan echter worden verwacht dat sommige leden van de coalitie in opstand zullen komen en niet voor haar zullen stemmen, wat betekent dat ze misschien de steun van de Groenen of de ECR zal moeten winnen. De Europese socialisten hebben al

Ursula von der Leyen

Mario Draghi

Roberta Metsola

gewaarschuwd dat ze von der Leyen niet zullen steunen als ze stemmen zoekt bij de ECR. De huidige cijfers zijn dus gunstig voor haar herverkiezing, maar de weg ernaartoe is vol wendingen.

Naast de steun van het Europees Parlement, moet von der Leyen worden **goedgekeurd door de Europese Raad met een gekwalificeerde meerderheid** van de lidstaten. In de Raad blijven **twijfels** bestaan over haar automatische herverkiezing. Von der Leyen heeft kritiek gekregen voor het overschrijden van haar taken als voorzitter van de Commissie, vooral door proactief te zijn op het internationale toneel. Terwijl momenteel twaalf regeringsleiders afkomstig zijn van nationale partijen die op EU-niveau door de EVP worden vertegenwoordigd, heeft ze de steun nodig van vijftien regeringshoofden, die samen ten minste 65% van de EU-bevolking vertegenwoordigen, om haar tweede termijn te ondersteunen. Het is belangrijk op te merken dat Duitsland, Frankrijk, Spanje en Italië regeringsleiders hebben buiten de EVP.

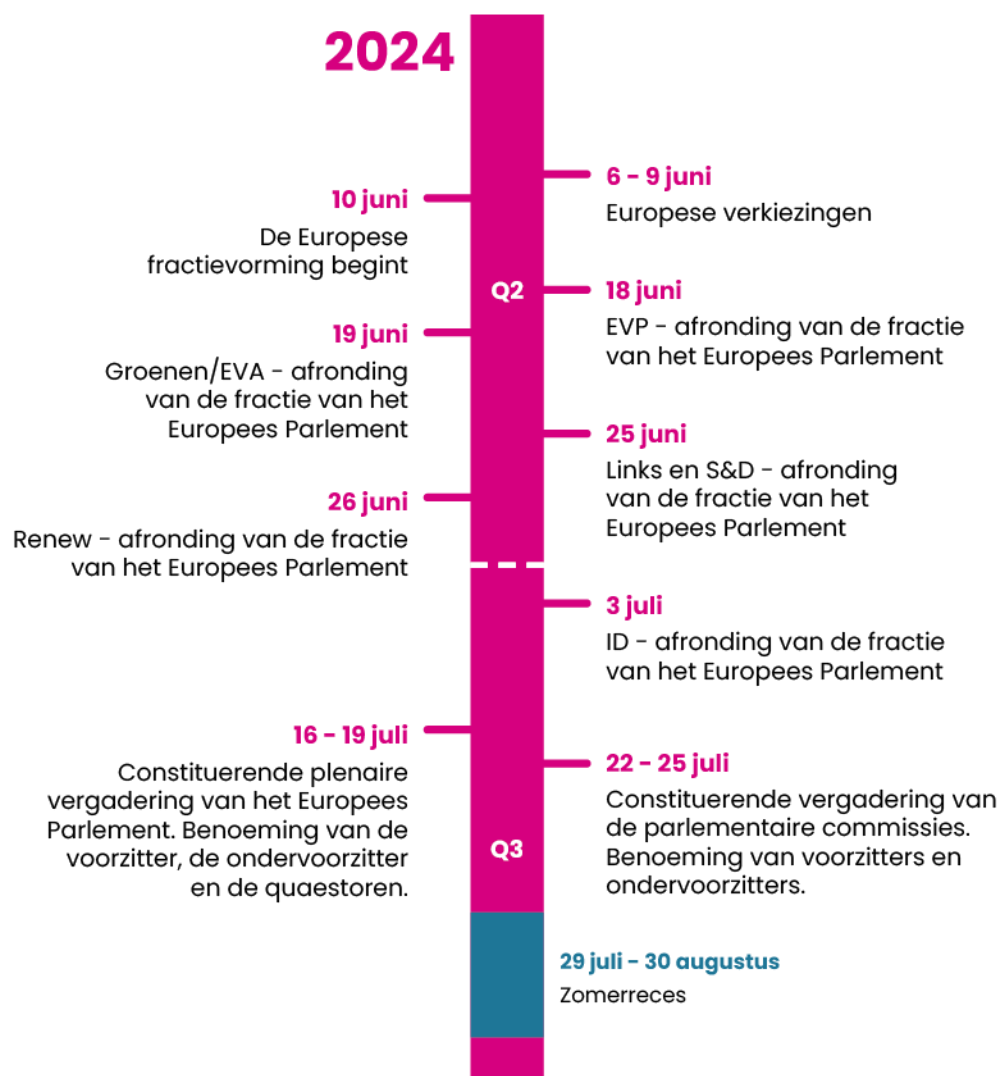
Naast von der Leyen zou voormalig president van de Europese Centrale Bank en voormalig Italiaans premier **Mario Draghi** een kans op de baan maken – hij werd al genoemd door Emmanuel Macron. Hoewel hij niet verbonden is aan een partij, heeft Draghi een sterke staat van dienst in de EU; hij zal naar verwachting binnenkort zijn langverwachte rapport publiceren over de **toekomst van het concurrentievermogen van de EU**, een belangrijk verkiezingsthema. Een andere naam die rondgaat is die van de huidige voorzitter van het Europees Parlement, Roberta Metsola, die ook lid is van de EVP.

Temidden van deze geruchten wordt een definitieve nominatie verwacht in september, wanneer de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie officieel zal worden verkozen tijdens de **eerste plenaire week van het Europees Parlement** (tussen 16 en 19 september 2024). Echter, deze stemming zou ook eerder kunnen plaatsvinden onder druk van de lidstaten, gezien de huidige instabiele geopolitieke context. In dat geval zou er tijdens de constituerende zitting van het Europees Parlement een stemming kunnen plaatsvinden, waarschijnlijk op 18 juli.

Voorafgaand aan deze verkiezing zullen analisten uitkijken naar de informele bijeenkomst van EU-leiders op 17 juni en de Europese Raad op 27-28 juni, waarbij strategische gesprekken over de belangrijkste kandidaten aan de zijlijn zullen worden gevoerd.

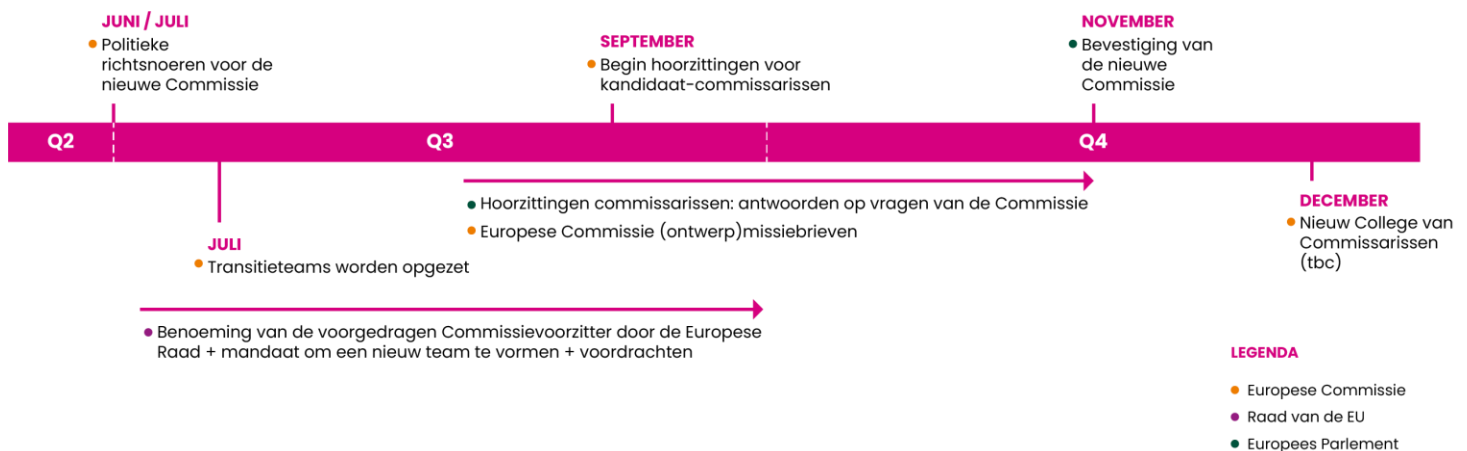
Tijdslijn

De periode na de verkiezingen is het begin van een marathon naar de vorming van de nieuw samengestelde Europese instellingen: een nieuw Europees Parlement, een nieuwe voorzitter van de Commissie, de verdeling van de Commissiefuncties en de verkiezing van een nieuwe voorzitter van de Europese Raad. Hier zijn de belangrijke data om in de agenda's te noteren voor de periode na de verkiezingen tot aan de zomerreces van het Europees Parlement:

Mogelijke acties

De Europese verkiezingen bieden een bijzondere kans – eens in de vijf jaar – om uw organisatie in Brussel te positioneren en één van de eersten te zijn die input levert voor de vorming van nieuwe wetgeving, met name na het zomerreces. Ter afsluiting van dit rapport vindt u enkele belangrijke acties die uw organisatie kan ondernemen om zich te positioneren in het nieuwe Europese politieke landschap.

Europees Parlement

Terwijl oude EP-leden (Europarlementariërs) met wie uw organisatie al sterke banden heeft opgebouwd nog een termijn in Brussel blijven, treden nieuwe EP-leden aan. Het wordt aanbevolen om met deze nieuwe EP-leden nieuwe banden aan te knopen. Publyon staat klaar om u te ondersteunen bij het identificeren van de EP-leden die een sleutelrol zullen spelen in de parlementaire commissies en wetgeving die de activiteiten van uw organisatie zullen beïnvloeden.

De periode na de verkiezingen is een ideaal moment om contact op te nemen met deze beoogde (oude en nieuwe) EP-leden met een felicitatiebrief, uw manifest of position paper, waarin u de rol van uw sector in de EU-economie en uw standpunt over een reeks belangrijke wetgevingen en kwesties toelicht. Dit is ook een belangrijk moment voor uw organisatie om een bijeenkomst aan te vragen met de beoogde EP-leden om de standpunten en verzoeken van uw organisatie verder toe te lichten. Dit kan gebeuren zodra de nominaties van de EP-leden openbaar worden gemaakt

of zodra de Europese parlementaire commissies zijn samengesteld, in de week van 22-25 juli 2024.

Na het zomerreces, dat loopt van 29 juli tot 30 augustus, beginnen de parlementaire activiteiten weer. In de periode tussen oktober en november, met het oog op de parlementaire hoorzittingen van kandidaat-commissarissen, zullen alle commissies van het Europees Parlement schriftelijke vragen stellen aan de kandidaat-commissarissen. Dit is opnieuw een kans voor uw organisatie om input te leveren voor de vragen van EP-leden over beleid dat verband houdt met uw belangenbehartiging.

Europese Commissie

In juni zullen de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 EU-lidstaten officieel de voorzitter van de Europese Commissie en de kandidaat-commissarissen benoemen. Dit biedt organisaties ook een buitengewone kans om contacten te leggen met de kandidaat-commissarissen en input te leveren voor hun hoorzittingen over een reeks onderwerpen en kwesties die relevant zijn voor uw organisatie.

In november-december, zodra de hoorzittingen zijn afgerond, zal het Europees Parlement naar verwachting stemmen over het voltallige College van Commissarissen en dit bevestigen. Dit is een belangrijk moment voor uw organisatie om haar stem te laten horen in de Europese Commissie door felicitatiebrieven, het manifest van uw organisatie of position papers naar de nieuwe commissarissen te sturen.

Raad van de EU

In deze verkiezingsperiode blijft de Raad van de Europese Unie zijn werk voortzetten onder leiding van het roulerende voorzitterschap van de Raad. Het voorzitterschap van de Raad rouleert om de zes maanden tussen de EU-lidstaten, en de lidstaten die het voorzitterschap bekleden werken nauw samen in groepen van drie, de zogenaamde 'trio's'.

Het huidige trio wordt gevormd door België (voorzitterschap tussen januari en juni 2024), Hongarije (tussen juli en december 2024) en Polen (tussen januari en juni 2025). Aangezien de voorzitterschappen verantwoordelijk zijn voor het bevorderen van het werk van de Raad op het gebied van EU-wetgeving en tegelijkertijd de continuïteit van de EU-agenda waarborgen, is het essentieel voor organisaties om relaties op te bouwen met alle leden van het huidige trio – en in het bijzonder met het aanstaande Hongaarse voorzitterschap – om te anticiperen op trends en

zich voor te bereiden op zowel uitdagingen als kansen die kunnen ontstaan op het gebied van van politieke prioriteiten en wetgeving die van invloed zijn op uw operaties.

Foto's copyright:

1. Ursula von der Leyen: Europese Unie, 2020
2. Mario Draghi: Door Fattili – Eigen Werk, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=124436206>
3. Roberta Metsola: © Europese Unie 2022 - Bron: EP

Publyon

Publyon EU

Rue du Commerce 31
1000 Brussels, Belgium

publyon.com
eu@publyon.com
+32 499 651 313

